

Märjamaa EPT tegevus Märjamaa alevi arengul

1950-l moodustati Sipa MTJ

1959 reorganiseeriti MTJ-d RTJ-ks (Remondi –Tehnikajaamadeks)

1961 moodustati RTJ-i baasil Märjamaa EPT juhatajaks Helmut Veeorg (kuupalk 190 rubla)

1962 kanti maha EPT süsteemi viimane arvel olev hobune maksumusega 918 rubla

Märjamaale ehitati spetsialiseeritud remonditöökoda traktorite T-100 kapitaalremondiks, mis hakkas tööle 1963 a.

Sellest ajast võib lugeda sihipärast Märjamaa EPT arengut, millega kaasnes Märjamaa alevi areng laiemas tähenduses.

Märjamaa EPT-d saab käsitleda tänaste arusaamade ja mõistete järgi kui sotsiaaletttevõtet ühe võimaliku käsitlusena, kus tootmise jätkusuutlikuks toimimiseks ja arenguks on vaja välja ehitada tootmisüksused kui ka infrastruktuur.

Märjamaa EPT lõpetas tegevuse 1. septembril 1993 aastal ettevõtte likvideerimisega.

Alates juulist 1985 määrati mind juhataja asendajaks, seoses Ricard Kollomi haigestumisega ja septembrist 1986 asutuse juhatajaks. Märjamaa EPT-s töötas siis ca 850 töötajat nende seas oli 170 naist 680 meest.

EPT tootmisüksusi hakati ehitama vastavalt detailplaneeringule riigi maadele (üks elamu tuli siiski võõrandada-jäi ehitatava pesumaja krundi sisse).

Tootmise laiendamiseks vajasime oskustöölisi, milleks tuli võtta plaani ehitada välja elamusektor ja infrastruktuur elanike vajaduste tarbeks.

1966 aastast suunati EPT juhatajaks Richard Kollom. Ta töötas eelnevalt Emmastes Hiiumaa EPT juhatajana.

Hiiumaa kogemust kaasa võttes alustati sihipärast Märjamaa alevi arendamist. Meeskonnas olid peainsenerina Eino Kask (1962-1986) ja Margus Vaher, pearaamatupidaja Laine Helemäe, ehitusmeistrid Martin Osvald, Arvo Veske, Väino Kallas, Ilmar Alesmaa, Elmar Verbak jt.

EPT juhtkonda kuulus viisteist tippjuhti.

Elamuehitus sai alguse nn. palvemaja elamuks ümberehitamisega enne Kollomit. EPT elamud ehitati mitmesse alevi piirkonda-täna nane Tehnika ja Tehase tn-d, Muru tn, Pärna tn, Pilpaküla ehk Niidu tn. vana veski hoone rekonstrueerimine elamuks. Lisaks ehitati mõned üksikelamud.

EPT lõpuks oli Märjamaa ettevõttel 336 korterit milledes elas ca 1000 elanikku.

Alevi arengu eelduseks on energia majanduse (elekter, vesi, kanalisatsioon, teed, side) väljaehitamine aga kõige olulisemaks võib ka tänaseid vajadusi silmas pidades lasteaia ehitust, millele lisandus igakülgne kooli ja meditsiini toetamine.

Tol lasteaia perioodil võis lasteaias hoida ca 140 last sõimest kooli minekuni. (pikaaegne lasteaia juhataja oli Lilli Teesalu)

Kollom oli sünni poolest lõuna-eeesti sepapojast sirgunu, aga tal tekkis Hiiumaal olles tihe side merega. Suhtest merega tegi ta omapärase teene Märjamaa vallale, sest nüüd omab vald puhke baasina tükikest Hobulaidu. Rohuküla väikelaeva sadam on samuti EPT tehtud.

Suureks tegemiseks osutus Märjamaale kanalisatsiooni süsteemi ja puhastusseadmete ehitamine.

Haridusvaldkonnas osutasime mitmetahulist tegevust. Kaheksakümne date keskel valmis peale pikki pingutusi staadion. Pihlaka tn elamu krundile ehitasime muusika ja kunstikooli hoone. Ka Uue tn võimla ja ujula ehitust võime lugeda eelkõige noorte arengut toetavaks.

Ehitasime dr. Sulo Puusta energilisel eestvedamisel haigla-apteegi. See oli viimane ehitis EPT poolt.

Märgiliseks võib lugeda koostööd Märjamaa kirikuga. Pärast tornikiivri restaureerimisprojekti valmimist 1986 a. arhitekt Joonsaare poolt alustati kirikuõpetaja Priit Rannuti eestvõttel plaanima tornikiivri taastamist, mis teostus tublide Märjamaa meeste tööna Imar Piilovi juhtimisel. Suurema panuse andsid torni taastamistöödel Eino Kask ja Ilmar Alesmaa.

Märjamaa EPT andis panuse Märjamaa arengule tublide saavutuste kaudu läbi spordi ja kultuuri. Ilmselt tuleks meelde tuletada ja talletada neid tegevusi eraldi.

Mis oli plaanis veel teha?

Peaaegu valmis oli laululava projekt. Tahtmised olid tookord nii võimsad, et jõudu teostuseks ei jätkunud

Kauplus-söökla projekt oli töös

Plaanis oli sotsiaalmaja ehitus (analüüs siiski ei kinnitanud selle maja suurt vajadust)

Elumaja Jaama tn äärde (alustasime, aga katkestasime ehitamise)

Väikeelamute arendus Jaama tn poolt vaadatuna raudtee tammi taha.

Lihatoodete tsehhi käivitamine koostöös Tallinna Lihakombinaadi ja Märjamaa sovhoosi koostööna.

Kuidas see tegevus põhitegevuse st. tootmise kõrvalt võimalik oli, peaks süüvima EPT süsteemi kohast ja arengust tollases majandusruumis.

Lisaks alustasime Moskva olümpiamängude eel Tallinna arendamist, mis seisnes kanalisatsiooni torustike ja kuivendussüsteemide ehitamist. Ehitustööd Tallinnas kestsid kuni asutuse likvideerimiseni.

See on lühike ülevaade Märjamaa EPT osast alevi infrastruktuuri arendamisel.

Eraldi tuleks käsitleda asutuse tootmisalast tegevust. See oli laiahaardeline, sest traktorite remondiga teenindasime kogu vabariigi ettevõtteid. Samuti maaparandusalane ehitustegevus toimus väljaspool Rapla rajooni.

Ettevõtte arendamine andis kindla töö ja sissetuleku, mis soodustas oma kodude loomist.

Kindlasti oleks huvitav meenutada neid inimesi, kes töötasid EPT-s ja kuidas on nad seotud tänase Märjamaaga ja milline on nende järeltulijate suhe koduvallaga.

Rein Unga